

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

ساعت رسمی

نظرات استدلالی

طرح تغییر ساعت رسمی کشور

(مرحله دوم)

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۰۷

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۳/۲۰

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح تغییر ساعت رسمی کشور
(مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۲/۱۰

کد خزانه: ۴۰۳۲۰۰۷

۱۴۰۲/۰۳/۲۰

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

طرح تغییر ساعت رسمی کشور (مرحله دوم)

درباره‌ی مصوبه

«طرح تغییر ساعت رسمی کشور» که در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده بود، در راستای اعمال اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. این شورا با بررسی مصوبه‌ی مذکور در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۵ (شب)، آن را واجد ابهام تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

اکنون نمایندگان مجلس در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، در تاریخ ۱۴۰۱/۲/۱۰ اصلاحاتی را در مصوبه‌ی پیشین اعمال کرده‌اند و مصوبه‌ی اصلاحی به موجب نامه‌ی شماره ۲۹۸/۱۰۲۱۸ مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۷ رئیس مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان ارسال شده است. در این مرحله نیز بررسی مصوبه در دستور جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۱ شورای نگهبان قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد. شورای نگهبان نظر خود در این خصوص را در قالب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۰۷۷۱ مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۴ اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح تغییر ساعت رسمی کشور (مرحله دوم)»

[عنوان طرح و ماده واحده به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

طرح نسخ قانون تغییر ساعت رسمی کشور

ماده واحده-

قانون تغییر ساعت رسمی کشور، مصوب ۱۳۸۶/۵/۳۱^۱ نسخ می‌گردد و دولت

مجاز به تغییر ساعت رسمی کشور نیست. به هیئت وزیران اجازه داده می‌شود مطابق

ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ با اصلاحات و الحاقات

بعدی^۲، نسبت به تنظیم ساعات کار ادارات، سازمان‌ها و مراکز تابعه اقدام نماید.

تبصره- این قانون از تاریخ ۱۴۰۲/۱/۱ لازم‌الاجراء می‌شود.

■ دیدگاه ابهام

ابهام سابق شورا در خصوص مصوبه‌ی حاضر، مرتفع شده است، اما ابهام جدیدی که به مصوبه‌ی اصلاحی وارد است، ناظر به مفهوم «ساعت رسمی» است؛ چرا که اولاً این مفهوم در قوانین و مقررات تعریف نشده است و مشخص نیست رسمیت آن از کجا نشئت می‌گیرد. ثانیاً با تصویب قانون تغییر ساعت رسمی کشور مصوب سال ۱۳۸۶، معیار قبلی تعیین «ساعت رسمی» نیز نسخ شد؛ یعنی مقرر شده بود به جای اینکه ساعت رسمی در طول سال ثابت باشد، هر شش

۱. قانون تغییر ساعت رسمی کشور مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۳۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده واحده- ساعت رسمی کشور هر سال در ساعت ۲۴ روز اول فروردین ماه، یک ساعت به جلو کشیده می‌شود و در ساعت ۲۴ روز سیام شهریور ماه به حال سابق برگردانده می‌شود.»

۲. ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ کمیسیون مشترک مجلس شورای اسلامی: «ماده ۸۷- ساعات کار کارمندان دولت چهل و چهار ساعت در هفته می‌باشد و ترتیب و تنظیم ساعات کار ادارات با پیشنهاد سازمان و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد و تغییر ساعت کار کارمندان در موارد ضروری با رعایت سقف مذکور با دستگاه ذی‌ربط می‌باشد. میزان ساعات تدریس معلمان و اعضای هیئت علمی از ساعات موظف در طرح‌های طبقه‌بندی مشاغل ذی‌ربط تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در موارد خاص با موافقت هیأت وزیران و رعایت سقف ساعات کار با توجه به شرایط جغرافیایی و منطقه‌ای و فصلی ساعات کار خود را به ترتیب دیگری تنظیم نمایند.

تبصره ۳- ...

ماه یک بار ساعت تغییر کند. حال با مصوبه فعلی، قانون مصوب سال ۱۳۸۶ نیز نسخ می‌شود و در حال حاضر، یک خلأ قانونی در خصوص معیار تعیین «ساعت رسمی» به وجود می‌آید و صحیح نیست که گفته شود تعیین آن به وضعیت پیش از سال ۱۳۸۶ بازمی‌گردد.

■ دیدگاه عدم ابهام

الف) مفهوم «ساعت رسمی» فاقد ابهام است و منظور از قید رسمی، قانونی بودن آن نیست؛ بلکه مفهوم عرفی و متعارف آن مطرح است که در جامعه از آن فهم می‌شود. کماینکه تاریخچه‌ی ملاک جهانی تعیین ساعت رسمی نیز به تعیین ساعت جهانی گرینویچ به عنوان ملاک تعیین ساعت رسمی در کنفرانس بین‌المللی شهر واشنگتن دی‌سی (در سال ۱۸۸۴ میلادی متشکل از برخی سران کشورها) بازمی‌گردد و بر اساس آن، کشورها از جمله ایران، خود را مکلف دانستند ساعت رسمی کشور خود را بر مبنای ساعت استاندارد جهانی گرینویچ (GMT) و بر اساس معیار طول و عرض جغرافیایی نسبت به آن نقطه تعیین کنند. همچنین نباید از نظر دور داشت که عبارت «ساعت رسمی» در قانون تغییر ساعت رسمی کشور مصوب سال ۱۳۸۶ نیز به‌کاررفته و مورد ابهام شورا قرار نگرفته بود.

ب) مجلس شورای اسلامی در مصوبه‌ی پیشین، ضمن نسخ قانون تغییر ساعت رسمی کشور مصوب ۱۳۸۶/۵/۳۱، اختیار تغییر ساعت کار سازمان‌ها، ادارات و مراکز تابعه را برای برخی مناطق کشور متناسب با ماه‌های گرم سال، به هیئت وزیران واگذار کرده بود. اما مشخص نبود پس از نسخ قانون سابق، صلاحیت تغییر ساعت رسمی در اختیار دولت خواهد بود و دولت مجاز به تغییر یا عدم تغییر ساعت رسمی شده بود یا خیر. حال، مجلس در مصوبه‌ی اصلاحی به جز تغییر عنوان مصوبه، اولاً تصریح کرده است که تغییر ساعت رسمی در صلاحیت دولت نیست. ثانیاً در تبصره‌ی الحاقی، زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون را از ابتدای سال بعد اعلام کرده است تا دولت تمهیدات اجرایی و هماهنگی‌های لازم را خصوصاً با سازمان‌های بین‌المللی مثل ایکائو پیش‌بینی کند. ثالثاً ضوابط تغییر ساعت کار ادارات، سازمان‌ها و مراکز تابعه را مشمول ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری دانسته است. بنابراین با توجه به اصلاحات مزبور، ابهام سابق شورا رفع شده است.

■ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح نسخ قانون تغییر ساعت رسمی کشور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان